

Behandeling van mensen met verminderd ziekte-inzicht

Winkens, Ieke^{a,b}, Prinsen, Arno^c en Ponds, Rudolf^d

a Expertisecentrum Hersenletsel Limburg

b Department of Neuropsychology and Psychopharmacology, Faculty of Psychology and Neuroscience, Maastricht University

c Dendriet, Zwolle

d Department of Medical Psychology, Amsterdam University Medical Centre

“Het lijkt wel alsof ik niks meer goed kan doen. Laat me met rust!”

Doel Verminderd ziekte-inzicht komt vaak voor bij mensen met niet-aangeboren hersenletsel. Wij ontwikkelden de SADL-3 (Self-Awareness in Daily Life, drie niveaus van ziekte-inzicht), een beschrijvend classificatiesysteem dat een richtlijn biedt om drie typen cliënten te onderscheiden op basis van hun niveau van ziekte-inzicht[1].

Daarnaast beschreven we verschillende interventiestrategieën die professionals kunnen toepassen bij deze cliënten, de Voorbijganger-Zoeker-Klant (VZK) methode.

Het doel van het huidige onderzoek was om te evalueren of deze strategieën bijdragen aan (1) het vergroten van de competentie van professionals in het werken met cliënten met verminderd ziekte-inzicht, en (2) het verbeteren van het ziekte-inzicht van de cliënten zelf.

Methode Er werd een stepped-wedge design gebruikt met 67 professionals van Professionals in NAH, een organisatie die behandeling en begeleiding biedt aan mensen met NAH die thuis wonen.

De professionals werden in vier groepen getraind in het werken met de nieuwe interventies. Op baseline (T0) voerde geen van de groepen het programma nog uit. De eerste groep startte kort na T0 met de implementatie; de overige groepen volgden stapsgewijs na metingen met tussenpozen van ongeveer 12 weken. In totaal vonden er vijf meetmomenten plaats (T0–T4).

De deelnemers bestonden uit 67, merendeels vrouwelijke, professionals en 80, overwegend mannelijke, cliënten met verschillende vormen van NAH. De tijd sinds het letsel bedroeg gemiddeld meer dan 11 jaar.

De effecten werden gemeten met de SADL-3 en een vragenlijst over de ervaren competentie in het werken met de nieuwe interventies en met cliënten met verminderd ziekte-inzicht.

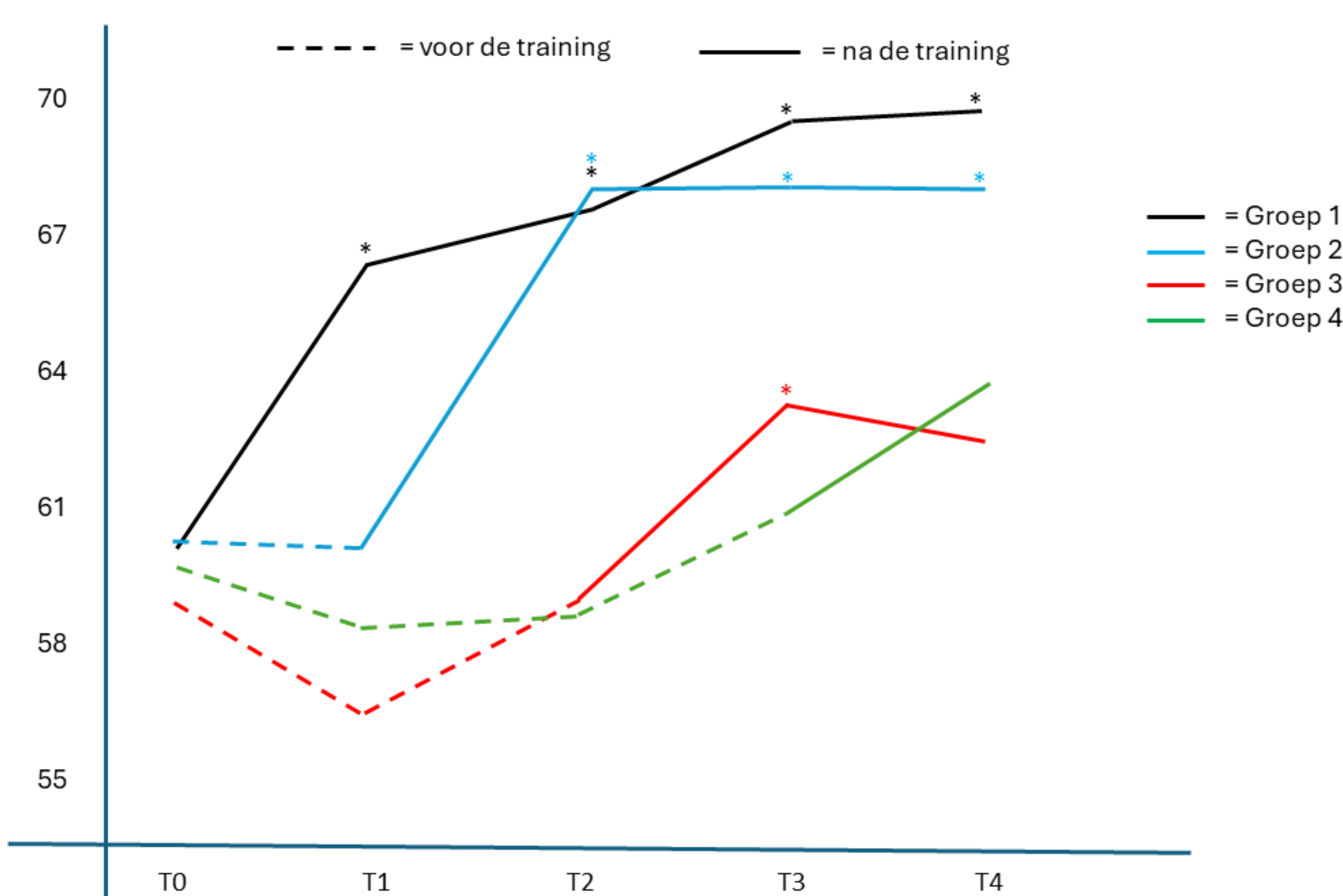
Voor de hoofdanalyses werden Linear Mixed Models (LMM) gebruikt.

Figuur 1. Voorbijganger-Zoeker-Klant: interventies

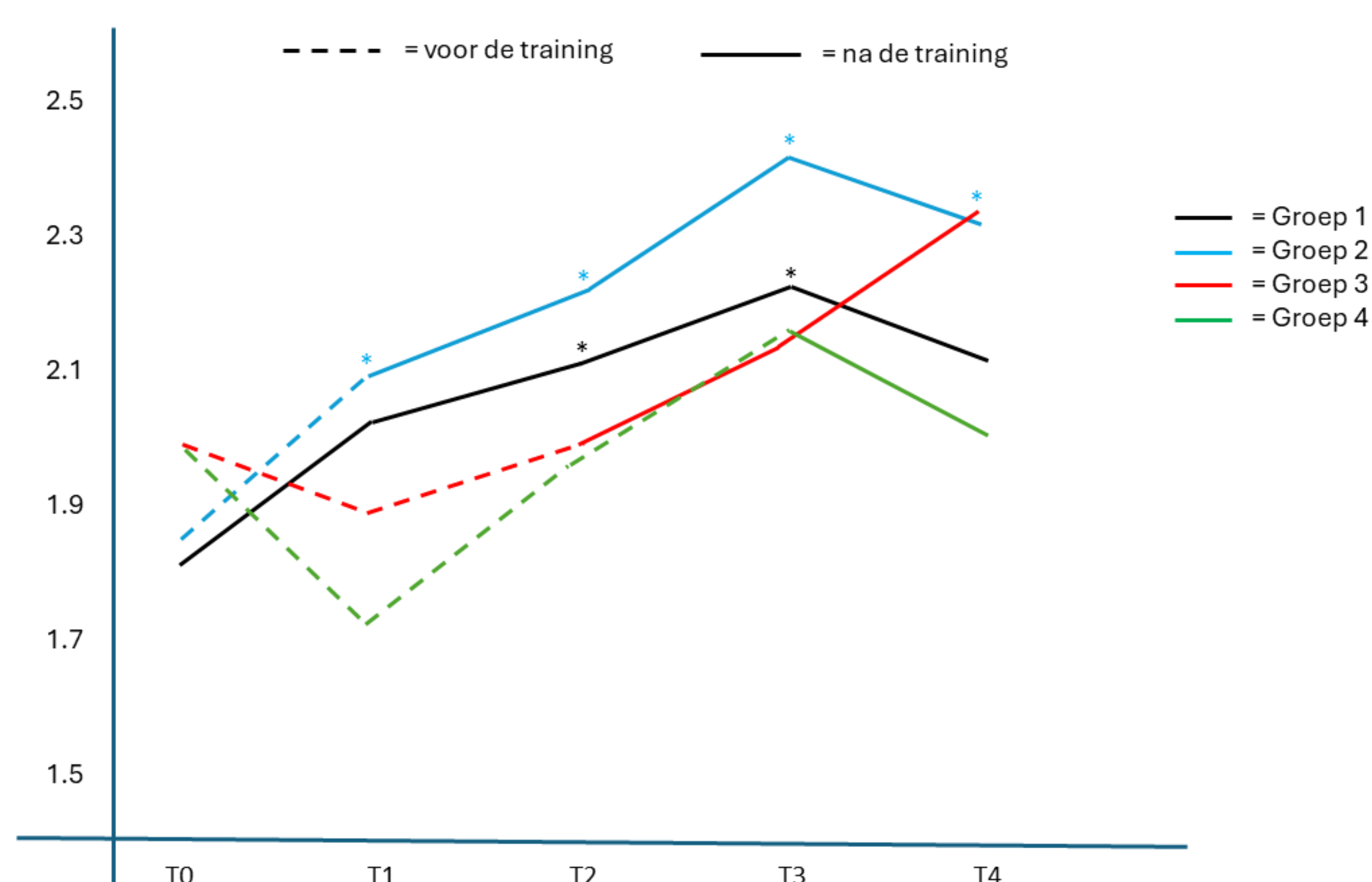

Resultaten Analyses met LMM lieten geen interactie-effecten zien tussen interventie en tijd. Er werd wel een hoofdeffect van de interventie gevonden op het competentiegevoel van professionals ($F(1,211)=44.481$, $p<.001$). Er werden daarnaast significante verschillen gevonden tussen de groepen in de verandering over de tijd voor:

Competentiegevoel (professional) ($F(12,215)=3.928$, $p<.001$)

Ziekte-inzicht (cliënten) SADL-3 ($F(12,220)=2.290$, $p=.009$)

Conclusies Na de training gaven professionals aan zich competentier te voelen in het werken met cliënten met verminderd ziekte-inzicht. Dit leidde echter niet noodzakelijk tot daadwerkelijke verbeteringen in het ziekte-inzicht van de cliënten zelf. De interventie was primair gericht op het ondersteunen van professionals in het effectiever omgaan met cliënten met verminderd inzicht, en niet specifiek op het vergroten van het inzicht van de cliënten. Toekomstig onderzoek zou moeten nagaan of een verbeterde professionele competentie op langere termijn bijdraagt aan veranderingen in maatschappelijke participatie en kwaliteit van leven van cliënten.

Referenties

[1] Winkens I, Prinsen A, Meijerink A, Van Heugten C, Ponds R. Psychometric evaluation of the Self-Awareness in Daily Life-3 Scale (SADL-3) for the assessment of self-awareness after acquired brain injury. Brain Injury. 2019;33(5),598–609.

Contact:

Ieke Winkens
i.winkens@maastrichtuniversity.nl
T +31 43 388 4512

Maastricht university
Faculty of Psychology and Neuroscience
Department of Neuropsychology and Psychopharmacology

P.O. Box 616
6200 MD Maastricht, The Netherlands